

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, AGRICULTURA I PESCA

163*Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre l'explotació i restauració Salinas de s'Avall (1003), TM Ses Salines (150A/18)*

En relació amb l'assumpte de referència, i d'acord amb l'establert a l'article 41.3 de la llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 29 de novembre de 2018,

DECLARACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

El projecte objecte de la present DIA es tramita pel procediment d'avaluació ambiental ordinària segons el grup 2 (Indústria Extractiva) de l'annex I de la Llei 12/2016 (Projectes sotmesos a l'avaluació d'impacte ambiental ordinària), de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears, que inclou, al seu punt 2, les Explotacions Mineres.

Descripció de l'activitat

L'objecte d'aquest projecte és que Salinas de s'Avall SL, vol actualitzar i normalitzar completament la seva labor com a empresa salinera d'acord amb la Llei 10/2014, d'1 d'octubre d'ordenació minera a les Illes Balears (LOMIB). A més també sol·licita l'autorització per normalitzar un sistema artesanal d'aprofitament de la gamba d'esca en una part de les llacunes, com a activitat complementària a l'activitat extractiva que es desenvolupa.

L'àmbit d'actuació d'aquest projecte que abraça la planta i els estanys i motes salineres i el circuit d'extracció, se situa al TM de Ses Salines, a la Colònia de Sant Jordi, concretament a les parcel·les núm. 62, 72 i 86 del polígon 1.

El titular del Dret Miner es troba en la pròpia Salinas de s'Avall amb una superfície concedida de 272.000 m², de la qual 120.000 m² pertanyen al circuit productiu de la sal. La resta es poden diferenciar en espais inundats, en forma d'estanys i basses (d'uns 53.000 m²) i per terra sense explotar amb comunitats de saladines, salicorniars i savinars (d'uns 99.000 m²). Aquests terrenys quant a espais de rellevància ambiental actualment s'inclouen dins la Zona d'Especial Conservació (ZEC) i Zona Especial de Protecció d'Aus (ZEPA) ES0000037 es Trenc -Salobrar de Campos, la qual té un Pla de gestió Aprovat (Decret 14/2015, de 27 de març) i també formen part del Parc Natural Maritimoterrestre Es Trenc -Salobrar de Campos declarat per la Llei 2/2017 de 27 de juny. Alhora també són Àrea Natural d'Especial Interès d' Alt Nivell de Protecció -AANP (art. 19 de les Llei 6/1999, de 3 d'abril de les Directrius d'Ordenació Territorial -DOT) i estan afectat per les Àrees de Prevenció de Riscos (APRs), d'incendis i inundació.

L'activitat que es dona actualment és bàsicament recollir i apilar sal marina procedent de les llacunes i seu ensacat directe o envasat en l'establiment de benefici situat dins dels límits de l'explotació. Dins el conjunt de llacunes, l'espai per a la cria i recollida de gamba d'esca del gènere (Palaemon, Athanas, Lysmata, Sicynia, Processa, Hippolyte i Toralus) se situa a l'extrem sud de les salines, dins un circuit de petites barreres artificials que recreen un canal sinuós aportant les condicions òptimes per al seu desenvolupament. Tot el conjunt de cria ocupa una superfície d'uns 1.850 m²

També dins l'àmbit existeix un establiment de benefici (construït a l'any 1992), format per dues edificacions conformades en "L" més uns porxos i annexes amb una superfície global de 550 m². En aquest establiment es realitzen les tasques de molta, assecament i ensacat de la sal. També és l'espai pels tallers, vestuaris, banys, etc. La producció anual de sal és molt variable i depèn de la climatologia, oscil·lant entre 800-3.000 Tm/any. La producció de gamba d'esca se situa devers 100 Kg per temporada.

La indústria es proveeix d'electricitat a través de la línia de BT existent i d'aigua potable de la xarxa d'abastiment de la Colònia de Sant Jordi. També està connectada al clavegueram de dit nucli urbà. Els residus generats també són recollits i tractats amb la resta de RSU que genera aquest nucli urbà. L'accés a l'explotació es fa des del nucli urbà de la Colònia de Sant Jordi o des de la carretera Ma-6040 a l'altura del KM 11.3 (desviament cap a la platja de la Raconada de s'Estany).

Es presenta un projecte de restauració que consisteix en mantenir algun tipus de circuit d'aigua salada procedent de la mar a fi de mantenir les condicions de salinitat adequades per preservar les comunitats halòfiles de l'enclavament, i alhora, el paisatge típic de salobrar. I també, segons el projecte, per evitar la proliferació de moscards.





S'han presentat alternatives inclosa la 0, finalment el projecte es decanta per l'alternativa que actualitza i regularitza les activitats exposades anteriorment que actualment es realitzen en aquestes salines.

El projecte també descriu com es faria el desmantellament de les instal·lacions si cesses l'activitat salinera.

TRAMITACIÓ (RESULTATS DE L'EXPOSICIÓ PÚBLICA)

La DG de Política Industrial (servei de Mines) va exposar aquest projecte i l'estudi d'impacte ambiental durant un període de trenta dies (BOIB núm. 99-4/08/2016), d'acord amb l'article 36 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre d'avaluació ambiental.

Segons ofici de la cap de Negociat V del Servei de Mines de 28 de juny de 2018, durant aquest període no es va presentar cap al·legació.

Al mateix temps i d'acord a l'article 37 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, des d'aquest servei també es varen realitzar les consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades següents:

- Demarcació de Costes (Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient)- Entrada 1/08/2016.
- Servei de Costes i Litoral (Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat)- Entrada 29/07/2016.
- Ajuntament de Ses Salines – Entrada 28/07/2016.
- Servei de Planificació de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca)- Entrada 27/07/2016.
- Servei de Protecció d'Espècies de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca)- Entrada 27/07/2016.
- Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca)- Entrada 27/07/2016.
- Servei d'Aigües Superficials de la DG de Recursos Hídrics (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca)- Entrada 27/07/2016.
- Servei d'Estudis i Planificació de la DG de Recursos Hídrics (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca)- Entrada 27/07/2016.
- Departament de Territori i Infraestructures del Consell de Mallorca – Entrada 27/07/2016.

A data d'avui els informes que consten a l'expedient que s'han sol·licitat durant el període d'exposició pública, són els següents:

- Resolució del Director General d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca) de 24 d'abril de 2017 que informa favorablement el projecte condicionat a que cal que tornin a ser avaluades mediambientalment, les actuacions següents: la modificació d'hàbitats, el pla de restauració e cas d'abandonament, o si es modifica l'activitat d'aprofitament de la gamba d'esca.
- Informe del Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca) de 23 de març de 2016, conclou que les activitats que es duen a terme a les Salines de s'Avall no es troben grafiades com a Zones d'Alt Risc (ZAR) d'incendis, per tant no existeix inconvenient a efectes de risc d'incendis forestals. No obstant això, cal tenir present el Decret 5/2007, de 5 d'octubre, pel que fa a la maquinària de les instal·lacions o el seu manteniment.
- Informe del Servei de Protecció d'Espècies de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca) de 20 de desembre de 2016, conclou informar favorablement sense consideracions addicionals.
- Informe del Servei d'Aigües Superficials de la DG de Recursos Hídrics (Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca) de 9 de novembre de 2016, conclou informar favorablement amb les prescripcions següents: disposar sempre a peu d'obra d'una còpia de l'autorització emesa per la Direcció General i, qualsevol modificació de la documentació presentada requerirà un nou informe tècnic.

Dins l'expedient també hi consta:

- Informe ECA de 30 de novembre de 2017, inspecció in situ. Annex a l'informe sobre el compliment dels requisits necessaris per registrar i/o regularitzar el dret miner autoritzat o concedit de l'explotació "Salines de s'Avall" núm. 1003. Aquesta ECA comprova in situ que la documentació presentada per l'entitat explotadora correspon a la realitat, i exposa que actualment les salines estan en fase d'explotació, que no es contempla fase de restauració fins que no cessi l'activitat, que mantenir un circuit d'aigua de la mar com a restauració es considera adequat i que el desmantellament de les instal·lacions de l'establiment de benefici s'ha pressupostat en el projecte d'explotació.
- Resolució del Conseller de Treball Comerç i Indústria de 25 de juny de 2018 per la qual es declara finalitzat el procediment de regularització de la DT1 de la Llei 10/2014, d'1 d'octubre d'ordenació minera de les Illes Balears i l'arxiu de l'expedient 2015/24902, corresponent a l'establiment de l'explotació minera Salinas de s'Avall (1003). Aquesta Resolució recull l'informe favorable del cap de servei de mines de 19 de juny de 2018 de finalitzar el procediment de regularització de la DT 1 de la LOMIB, ja que no li correspon aquest procediment si no continuar amb el procediment de registre (exp. 2015/1540).



CONSIDERACIONS TÈCNIQUES

Salinas de s'Avall SL vol actualitzar i normalitzar la seva labor com a empresa salinera d'acord amb la LOMIB. Alhora també presenta un projecte de restauració i actuacions de reutilització de l'espai on es realitza l'activitat extractiva.

Si ens centram amb l'activitat salinera, cal a dir, que sempre que sigui tradicional com és el cas que ens ocupa, és considera positiva tant ambientalment com paisatgísticament. S'exposa que en aquest enclavament hi ha evidències arqueològiques que ens indiquen que s'ha explotat el recurs saliner des de fa més de 2.500 anys.

El procés d'extracció de sal de l'aigua de la mar, la circulació pels diferents estanys i la creació de motes, són accions que afavoreixen la biodiversitat. També ajuden a preservar les comunitats vegetals que s'assenten, així com, els elements etnològics d'interès.

El procés d'extracció de sal fa que l'aigua de la mar durant el seu recorregut per canals i estanys (condensadors, cristal·litzadors), abans d'evaporar-se, vagi creant diferents gradients de salinitat. Això fa que diferents poblacions, tant faunístiques com vegetals, cerquin el biòtop més favorable per créixer segons les seves adaptacions als diferents graus d'halofília. A més aquests ambients, són favorables perquè i niñ el ocells o siguin visitats com a lloc de descans i d'alimentació (stop-overs) durant les seves migracions.

Totes aquestes bondats ambientals que aporta l'activitat tradicional salinera, són reconegudes i recollides al Decret 14/2015, de 27 de març, pel qual s'aproven cinc Plans de Gestió de Determinats espais protegits Xarxa Natura 2000 de les Illes Balears (on s'inclou el LIC Es Trenc-Salobrar de Campos dins l'àmbit del qual, hi ha aquestes salines) i a la Llei 2/2017, de 27 de juny, de declaració del Parc Natural Marítimoterrestre Es Trenc-Salobrar de Campos (de mateix àmbit territorial).

La documentació presentada proposa com a projecte de restauració, mantenir algun tipus de circuit d'aigua salada procedent de la mar a fi de mantenir les condicions de salinitat adequades per preservar les comunitats halòfiles de l'enclavament, i alhora, el paisatge típic de salobrar.

Cal a dir ambientalment que l'activitat salinera tradicional mentre es mantengui, al mateix temps, n'és el projecte de restauració. Això sempre i quan les obres pel manteniment de les instal·lacions, no creïn elements artificials (motes industrials, materials de dragats dels estanys acumulats...) que rompin el paisatge o no permetin l'assentament de les poblacions de fauna i flora.

En el cas que cessés l'activitat salinera, si es vol conservar el paisatge i sobretot la biodiversitat biològica, la proposta de mantenir un tipus de circuit d'aigua salada podria ser la solució, sempre que hi hagués una manteniment per part dels titulars dels terrenys. Una altra solució seria que els estanys es convertissin amb esteros per poder dur a terme pràctiques d'aqüicultura extensiva d'espècies piscícoles adaptades, com les orades (*Sparus aurata*) o els llops (*Dicentrarchus labrax*), entre altres.

L'activitat de reutilització que es proposa dins l'àmbit de l'explotació (cria de gamba d'esca), també es considera adequada ambientalment sempre que es faci amb espècies autòctones. No obstant això, abans que la DG de Política Industrial autoritzi/registri aquesta explotació minera, cal que es compti amb l'informe favorable de la DG de Pesca per aquesta activitat d'aqüicultura.

En referència a aquest punt, cal puntualitzar que segurament la gamba d'esca que actualment es cria als estanys de Ses Salines de s'Avall és Palaemonetes varians (espècie adaptada a ambients salobres). El més probable es que als estanys no hi criï cap dels gèneres de gambes que recull l'estudi d'impacte ambiental presentat. Els gèneres que esmenta aquest estudi, o estan lligats a praderies de Posidonia o altres comunitats bentòniques costaneres (*Palaemon*, *Athanas*, *Sicyonia*, *Processa*, *Hippolyte* i *Toralus*) o viuen en simbiosi netejant algunes espècies de peixos bentònics com les morenes (*Muraena helena*), com és el cas de *Lysmata* spp.

Per acabar, pareix a ser que el projecte de restauració no ha d'establir cap mesura compensatòria ambiental d'acord amb la DT 1 de la LOMIB, tal com es recull a la Resolució del Conseller de Treball Comerç i Indústria de 25 de juny de 2018 per al qual es declara finalitzat el procediment de regularització de la DT1 de la Llei 10/2014, d'1 d'octubre d'ordenació minera de les Illes Balears i l'arxiu de l'expedient 2015/24902, corresponent a l'establiment de l'explotació minera Salinas de s'Avall (1003). Aquesta Resolució recull l'informe favorable del cap de servei de mines de 19 de juny de 2018, que indica finalitzar el procediment de regularització de la DT 1 de la LOMIB ja que no li correspon aquest procediment si no continuar amb el procediment de registre (exp. 2015/1540).

Conclusions

Per tot l'anterior, es formula la declaració d'impacte ambiental favorable del Projecte d'explotació i restauració de l'explotació minera Salinas de s'Avall (1003), promogut per Salinas de s'Avall SL, al concloure's que previsiblement no es produiran impactes ambientals adversos significatius, sempre i quan es compleixen les mesures protectores i correctores incloses a l'EIA i els condicionants següents:

1. En cap cas les obres pel manteniment de les instal·lacions, crearan elements artificials (motes industrials, nous camins, materials de dragats dels estanys acumulats...) que rompin el paisatge, alterin les comunitats vegetals o no permetin l'assentament de les poblacions de fauna i flora.





2. No s'utilitzaran poblacions al·lòctones de gamba d'esca per a la seva cria. No obstant això, abans que la DG de Política Industrial autoritzi/registri aquesta explotació minera, cal que es compti amb l'informe favorable de la DG de Pesca per aquesta activitat d'aqüicultura.

3 Els que figuren a la Resolució del director General d'Espais Naturals i Biodiversitat de 24 d'abril de 2017:

-Qualsevol nova actuació que impliqui la modificació d'hàbitats presents a les salines (per exemple, modificacions de les motes de separació entre estanys, creació de noves infraestructures, modificacions de les infraestructures existents que continguin hàbitats de flora i fauna protegida, etc.) hauran de ser avaluades mediambientalment.

-En el cas d'abandonament de les instal·lacions, el pla de restauració haurà de ser avaluat mediambientalment.

-La nova activitat d'aprofitament artesanal de la gamba d'esca no ha de suposar modificacions de la ja existent, en cas de ser necessari modificacions de les instal·lacions o creació de noves infraestructures aquestes hauran de ser avaluades mediambientalment.

Cal puntualitzar a efectes aclaridors que quan els condicionants d'aquest informe es refereixen a avaluar mediambientalment, s'ha d'entendre "avaluar les repercussions sobre els hàbitats i espècies inclosos dins el ZEC i ZEPA Es Trenc Salobrar de Campos d'acord amb l'article 39 de la Llei 5/2005, de 26 de maig (LECO)"

3. El que figura a l'informe del Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl de 23 de març de 2016.

-Pel que fa a la maquinària de les instal·lacions, durant la seva utilització i si fos necessari realitzar qualche manteniment, es compliran les mesures establertes a l'article 8.2 c del Decret 125/2007, de 5 d'octubre, especialment pel que fa a les mesures conjunturals de prevenció durant l'època de perill d'incendis forestals, referent a utilitzar maquinària i equips, en terreny forestal i àrees contigües de prevenció, el funcionament dels quals generi deflagració, espurnes o descàrregues elèctriques susceptibles de provocar incendis forestals.

4. El que figuren a l'informe del Servei d'Aigües Superficials de la DG de Recursos Hídrics de 9 de novembre de 2016.

-Es disposarà sempre a peu d'obra d'una còpia de l'autorització emesa per aquesta direcció general.

-Qualsevol modificació de la documentació presentada, requerirà un nou informe tècnic.

En aquest informe també es recorda textualment: El present informe no és una autorització administrativa. Aquesta autorització serà independent de qualsevol que hagi de ser atorgada pels diferents òrgans de les administracions públiques i/o dels propietaris de terrenys particulars.

També es recorda que actualment les salines de s'Avall a mes de formar part del LIC i ZEC es Trenc- Salobrar de Campos (XN 2000) ara també són Parc Natural, per tant qualsevol actuació que es vulgui realitzar dins l'àmbit de l'explotació minera, s'haurà d'ajustar a la Llei 2/2017, de 27 de juny, de declaració del Parc Natural Marítimoterrestre Es Trenc-Salobrar de Campos.

Per acabar s'apunta com a una altra opció de reutilització en el cas del cessament de l'activitat salinera, que els estanys es facin servir com esteros per poder dur a terme pràctiques d'aqüicultura extensiva d'espècies piscícoles adaptades, com les orades (*Sparus aurata*) o els llops (*Dicentrarchus labrax*), entre altres, sempre sense perjudici de la pertinent autorització de l'administració competent en matèria de pesca.

Palma, a 10 de desembre de 2018

El president de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias

